DE NEDERLANDSE ACTIEAGENDA VOOR BIODIVERSITEIT

TOEZEGGINGEN VAN NIET-STATELIJKE ACTOREN AAN DE 2030 CBD-DOELEN

Foto © Herman Aust

A just world that values and conserves nature.

IUCN National Committee of The Netherlands

SAMEN VOOR BIODIVERSITEIT

MVO NEDERLAND

Inhoudsopgave

Beleidssamenvatting 4
1. Toelichting op de actieagenda 8
2. De actieagenda in een notendop 9
3. Selectie van pledges en bijdragen 14
3.1 BIJDRAGEN VIA IUCN NL 14
3.2 BIJDRAGEN VIA DELTAPLAN BIODIVERSITEITSHERSTEL 18
3.3 BIJDRAGEN VIA MVO NEDERLAND 22
3.4. BIJDRAGEN VAN NEDERLANDSE FINANCIËLE INSTELLINGEN 28
CONCLUSIES 31
ANNEX - Overzicht van alle organisaties die een pledge hebben gemaakt of BFN call to action ondertekend 32
Colofon 42

BELEIDSSAMENVATTING

DE ACTIEAGENDA: GROTE AMBITIE, VEEL INITIATIEF EN CREATIVITEIT IN SAMENLEVING

Om biodiversiteitsverlies in Nederland en wereldwijd te stoppen, moeten er tijdens de biodiversiteitstop (CBD CoP15) ambitieuze en bindende doelen worden gesteld, 'a new deal for Nature and People'. Maar het stellen van doelen is niet genoeg, meer inspanningen, daadkracht en een brede maatschappelijke betrokkenheid zijn vereist - een 'whole of society approach'. De Nederlandse actieagenda voor biodiversiteit vormt een belangrijke bouwsteen om de doelen voor Nederland te halen.

Deze actieagenda geeft een overzicht van toezeggingen ('pledges') van Nederlandse bedrijven, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, lokale overheden en burgers over hoe ze gaan bijdragen aan de wereldwijde biodiversiteitsdoelen. De actieagenda is tot stand gekomen door een samenwerking van IUCN NL, het Deltaplan Biodiversiteitsherstel en MVO Nederland, met financiële ondersteuning van het ministerie van LNV.

Conclusies uit de actieagenda

- Biodiversiteit leeft! Er zijn in de samenleving veel initiatieven en ambities om in 2030 het biodiversiteitsverlies te stoppen en biodiversiteit te herstellen. De actieagenda bevat 152 pledges van organisaties uit uiteenlopende delen van de samenleving: bedrijven, ngo's, jongeren, burgerinitiatieven, kennisinstellingen, lokale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen). En er is ongetwijfeld nog meer.
- Het Nederlandse bedrijfsleven erkent steeds meer en breder het belang van biodiversiteit voor een gezonde economie en samenleving en streeft naar 'biodiversiteitswinst'. Ruim de helft van de pledges is ingediend door bedrijven, met een groot aandeel van de agrarische en de financiële sector.
- Burgerinitiatieven bloeien op waarin mensen gezamenlijk de mouwen opstropen voor een mooie en groene leefomgeving.
- Jongeren zetten zich in voor een leefbare, biodiverse toekomst, door bewustzijn en betrokkenheid van jongeren te versterken, op te komen voor hun toekomst en hun stem te laten horen in het politieke debat.
- Natuurorganisaties geven in de komende jaren volop prioriteit aan behoud en herstel van biodiversiteit binnen en buiten beschermde gebieden, het uitbreiden van natuurareaal en het helpen realiseren van een ambitieus en daadkrachtig natuurbestel.
- Krachten worden gebundeld in gezamenlijke initiatieven, zoals het Deltaplan Biodiversiteitsherstel, diverse bedrijvencoalities van MVO Nederland en de DNB Platform voor Duurzame Financiering werkgroep biodiversiteit.
- De actieagenda draagt evenwichtig bij aan een breed palet van doelen: behoud en herstel van biodiversiteit; het verminderen van bedreigingen en bevorderen van duurzaam gebruik van biodiversiteit; capaciteit- en kennisversterking; bewustwording; en financiering.
- De beschikbare informatie over kwantitatieve ambities geeft een streefdoel voor 2030 aan van biodiversiteitsherstel op ruim 400.000 ha in Nederland en op 1 miljoen ha buiten Nederland. Voor soortenherstel gaat het om 50 soorten in Nederland en 500 soorten buiten Nederland.

- Maar, meer is nodig om de internationale doelen te halen. Hoewel een behoorlijk aantal organisaties pledges en ambities hebben ingediend en deze een substantiële bijdrage leveren aan natuur en biodiversiteit, is dit nog lang niet voldoende. Overheid en maatschappelijke actoren zullen in samenwerking nog grote inspanningen moeten leveren om veel meer organisaties te laten werken aan natuurbehoud en -herstel. Een proactieve rol van de overheid hierin is cruciaal. De beoogde resultaten zullen ook moeten worden gemonitord en geborgd.

ROL EN BIJDRAGE OVERHEID: VERPLICHTEN, AANSLUITEN, STIMULEREN EN STEUNEN

Urgentie voor meer daadkracht

- De Rijksoverheid kan de bottom-up energie en betrokkenheid vanuit de samenleving ondersteunen met regelgeving en financiële middelen. Ondernemers en maatschappelijke organisaties hebben behoefte aan langetermijn-zekerheid en een overheid die sterke kaders schept en een toekomstvisie biedt. De initiatiefnemers van de agenda gaan hiervoor graag in gesprek met de overheid.
- Het Deltaplan Biodiversiteitsherstel is als sectoroverstijgende, verbindende samenwerking goed gepositioneerd om de interactie tussen overheid en gebiedsinitiatieven te bevorderen.
- MVO Nederland is goed gepositioneerd om het bedrijfsleven te ondersteunen en faciliteren bij de transitie naar een natuurinclusief businessmodel.
- IUCN NL biedt als Nederlands Nationaal Comité van IUCN een waardevol kennisnetwerk. IUCN is de wereldwijde autoriteit op het gebied van de status van de natuur en de benodigde beschermingsmaatregelen. De organisatie verenigt de ervaring, kennis en netwerk van 1.100 overheden, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en ruim 17.000 experts.
- IUCN NL, Deltaplan Biodiversiteitsherstel en MVO Nederland zullen hun expertise en netwerken inzetten om de ambities van de actieagenda te helpen realiseren. Gezien de omvang van de problematiek is nauwe samenwerking met de overheid van groot belang.
- Belangrijk in de 'whole of society approach' is dat beleidsambities van de overheid en de bottom-up initiatieven uit de samenleving op elkaar aansluiten en elkaar versterken. Actieve steun voor de actieagenda geeft hier concreet handen en voeten aan.
- Het nieuwe overheidsbeleid dient hier ruimte voor te bieden. Er liggen kansen in vrijwel alle delen van de Rijksoverheid en -begroting en uiteenlopende beleidsterreinen.
    - Natuurbeleid:
        - Programma Natuur, in het bijzonder de nog te ontwikkelen pijler Natuurinclusief
        - Beleid voor vergroten en verbinden van beschermde gebieden (Actualisering N2000-doelen) en omliggende overgangszones
        - Soortenbeleid, vooral ook buiten natuurgebieden
        - Versnelling en opschaling 'Nature based Solutions' (NbS), onder andere in beleid en investeringen in klimaatadaptatie - en mitigatie, en veiligheid
    - Economisch beleid
        - Post-Covid herstel: versnelling naar een groene economie met nieuwe, groene verdienmodellen
        - Circulaire economie, waaronder duurzaam en ecologisch verantwoord gebruik van biomassa
        - Buitenlandse handel en investeringen: versnelde vermindering van onze grote ecologische voetafdruk en vernietiging van ecosystemen elders

- Landbouwbeleid: versnelde omschakeling naar een natuurinclusieve landbouw en minimale internationale ecologische voetafdruk (ontbossingsvrij)
- Stikstofbeleid: forse reductie stikstofdepositie in 2030, versneld herstel van natuurschade door stikstofdepositie, extra natuur ter compensatie van resterende uitstoot
- Klimaatbeleid: substantiële bijdragen vanuit de natuur aan CO2-opslag en buffers voor onvermijdelijke effecten van klimaatverandering (verkoeling, wateropslag)
- Steden en woonbeleid: een gezonde en hoogkwalitatieve leefomgevingen voor iedereen
- Ruimtelijk beleid: duurzame gebiedsontwikkeling in harmonie met de lokale en regionale ecologische basisprocessen (waterkringloop, bodemgezondheid, verbonden natuur)
- Ontwikkelingssamenwerking: ondersteuning van inclusieve, duurzame ontwikkeling in lage- en middeninkomenslanden, gelijke toegang tot natuurlijke hulpbronnen en versterking van mensenrechten op een gezonde leefomgeving

Aanbevelingen voor wat de overheid zou kunnen doen

Alle initiatieven van de niet-statelijke actoren uit de Nederlandse actieagenda voor biodiversiteit zijn gebaat bij een proactieve rol van de overheid die niet alleen aansluit bij de initiatieven maar zorgt voor opschaling en versnelling middels verplichten, stimuleren en steunen.

- Verplichten en aansluiten (wet- en regelgeving)
  - Vertaal de nieuwe internationale afspraken (de vast te stellen CBD post 2020 agenda, de Europese Biodiversiteitsstrategie 2030) naar krachtig en ambitieus nationaal beleid voor biodiversiteitsherstel. Veranker hierin de 'whole of society approach' door deze vorm te geven in samenwerking met de verschillende sleutelspelers in de samenleving, zoals genoemd in de actieagenda. Maak doelen voor biodiversiteitsherstel juridisch bindend.
  - Biedt langetermijn-zekerheid, schep heldere kaders en communiceer een toekomstvisie. Stel ambitieuze doelen op nationaal niveau in lijn met internationale en Europese afspraken, jaarlijkse monitoring van voortgang doelen.
  - Toets en evalueer bestaande en nieuwe regelgeving aan de impact op biodiversiteit, Rijksbreed en coherent over beleidsterreinen. Introduceer wetgeving die biodiversiteitsherstel stimuleert en neem tegenstrijdige regels die een obstakel vormen weg.
- Stimuleren en ondersteunen (subsidies, kennis, netwerken):
  - Subsidie voor bottom-up initiatieven uit samenleving en bedrijfsleven ter bevordering van biodiversiteit
  - Perverse subsidies en kredietregelingen afschaffen, bijvoorbeeld subsidies die intensieve landbouw stimuleren, en die vervangen door subsidies die duurzame landbouw en natuurherstel bevorderen
  - Opzetten investerings-/garantiefonds voor transitie naar circulaire, natuurinclusieve landbouw
  - Steun voor investeringen van bedrijven in biodiversiteitsvriendelijke maatregelen
  - Stimuleer het gebruik van "echte prijzen" in de markt waarbij impact op natuurlijk kapitaal is inbegrepen. Bijvoorbeeld door het beschikbaar maken van kennis en assessment tools.
  - Geef het goede voorbeeld. Stimuleer de marktvorming voor natuurpositieve initiatieven uit het bedrijfsleven met de overheid als 'launching customer' via Rijksinkoop- en

aanbestedingen. Alle Rijksoverheidsinkopen en -aanbestedingen zullen geen negatieve impact op natuur tot gevolg mogen hebben, en liefst “natuurpositief” zijn.
    - Volg de IUCN Global Standard for Nature based Solutions bij overheidsinvesteringen en -projecten.
    - Stimuleer transparantie rondom impact op natuurlijk kapitaal van bedrijven en instellingen, (bijvoorbeeld via Nederlandse implementatie van de CSRD, due diligence wetgeving, criteria bedrijfsleveninstrumentarium, Transparantie Benchmark, beschikbaar maken van kennis en tools)
    - Ontwikkel financieringsmechanismen die rekening houden met een langere terugverdientijd en de langere tijdschaal van ecologische processen.
- Overige steun
    - Organiseer concrete ondersteuning in de vorm van kennis en expertise aan bedrijven (MKB en GB) en organisaties. Zorg voor een eenduidig aanspreekpunt voor ondernemers, maak gebruik van bestaande infrastructuur en stimuleer netwerkvorming en onderling leren.
    - Diplomatiek: draag het belang van behoud en herstel van biodiversiteit actief uit via diplomatieke kanalen, incl. multilaterale organisaties. Lever krachtige en proactieve bijdrage aan internationale beleidsontwikkeling en vervul koplopersrol.
    - Versterk biodiversiteit in het buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking (BHOS) beleid, onder andere door mainstreamen NbS in beleid op klimaat, voedsel- en waterzekerheid.

1. TOELICHTING OP DE ACTIEAGENDA

De biodiversiteit is in de afgelopen 50 jaar met 60 procent afgenomen, en één miljoen soorten dreigt komende decennia uit te sterven, stelde het gezaghebbende IPBES rapport in 2019. Ecosystemen die ons dragen en voeden dreigen te kapseizen door de manier waarop we roofbouw plegen op de natuur. Ondanks inspanningen op internationaal en nationaal niveau blijft de biodiversiteit achteruitgaan. Zo werden de twintig in 2010 afgesproken Aichi Biodiversity Targets voor 2020 geen van alle gehaald. In Nederland zijn 46 van de 52 te beschermen ecosystemen in een matige tot slechte staat; meer dan de helft van de beschermde plant – en diersoorten blijven achteruitgaan.

De voorbereidingen en onderhandelingen vinden nu plaats om te komen tot een nieuw biodiversiteit akkoord, het 'post 2020 Global Biodiversity Framework (GBF)', vergelijkbaar met het Parijs Klimaatakkoord. Het is dé mondiale agenda om het biodiversiteitsverlies een halt toe te roepen en om te buigen naar herstel en daarmee grootschalig uitsterven van soorten te voorkomen. De timing is kritiek: het breed gedragen inzicht is dat, net als voor het klimaat, dit de laatste 10-jarige agenda zal zijn die een verschil kan maken om het tij te keren. Het vraagt om een ambitieuze, breed gedragen 2030 actieagenda voor 'nature and people', met inspanningen van de hele samenleving. Een 'whole society approach', met een sterke betrokkenheid van niet-statelijke en subnationale actoren: lokale en inheemse gemeenschappen, bedrijven, het maatschappelijk middenveld, burgers, gemeenten, provincies. De Nederlandse regering onderschrijft de noodzaak om biodiversiteit in Nederland, Europa en wereldwijd te verbeteren, en stimuleert de betrokkenheid daarbij van de hele samenleving.

De Nederlandse actieagenda voor biodiversiteit geeft een overzicht van toezeggingen ('pledges') van Nederlandse bedrijven, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, lokale overheden en burgers over hoe ze gaan bijdragen aan de wereldwijde biodiversiteitsdoelen. Deze bijdragen kunnen gericht zijn op het versterken van biodiversiteit binnen en buiten Nederland. De actieagenda heeft de volgende doelen:

1) Aantonen van draagvlak, bereidheid en concrete toezeggingen van de Nederlandse samenleving om biodiversiteit te behouden en herstellen
2) Inspireren van andere organisaties om bij te dragen aan biodiversiteitdoelen
3) Beïnvloeden van de Nederlandse overheid om de biodiversiteitambities op te schroeven en waar te maken
4) Internationaal delen en bijdragen aan de CBD actieagenda.

De actieagenda is tot stand gekomen door een samenwerking van IUCN Nederlands Comité (IUCN NL), het Deltaplan Biodiversiteitsherstel en MVO Nederland, met financiële ondersteuning van het ministerie van LNV. De bijdrage over de financiële sector is geleverd door de werkgroep biodiversiteit dat onderdeel is van De Nederlandse Bank (DNB) Platform voor Duurzame Financiering, in samenwerking met de Nederlandse Finance for Biodiversity pledge ondertekenaars.

2. DE ACTIEAGENDA IN EEN NOTENDOP

152

Organisaties hebben een pledge ingediend

Type organisatie

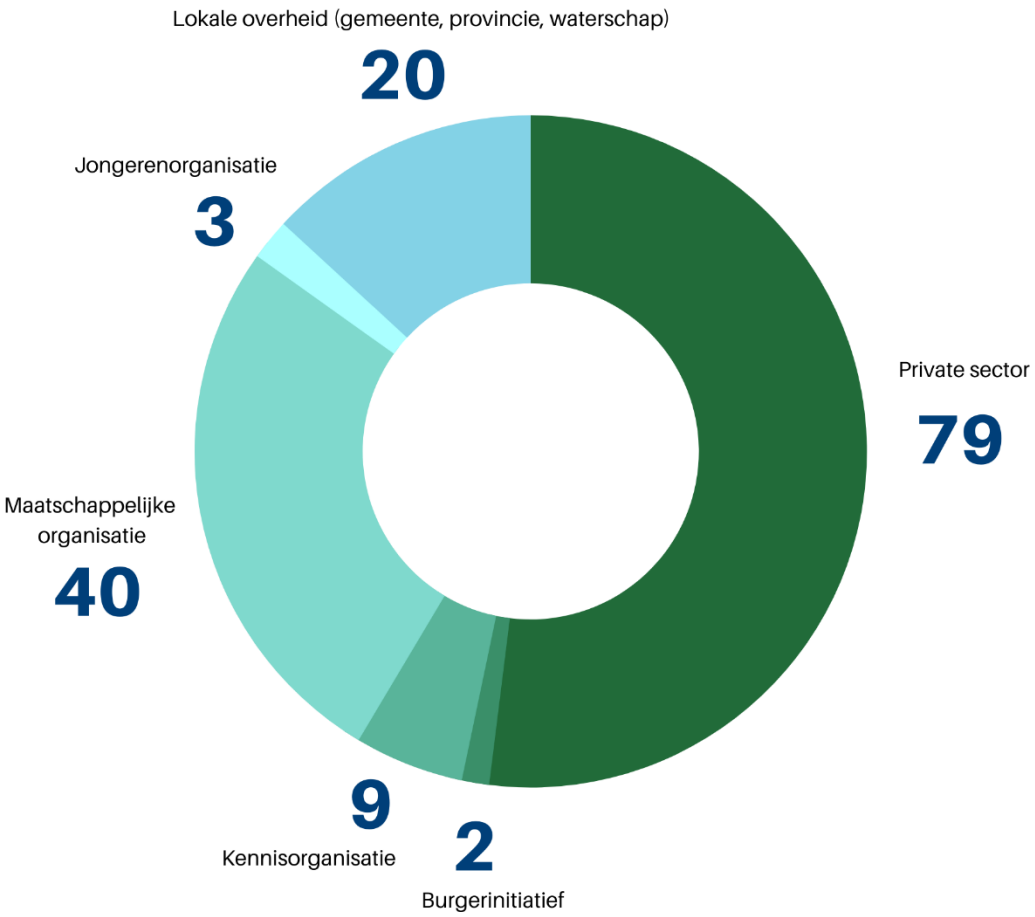

De deelnemende bedrijven bevinden zich in de volgende sectoren

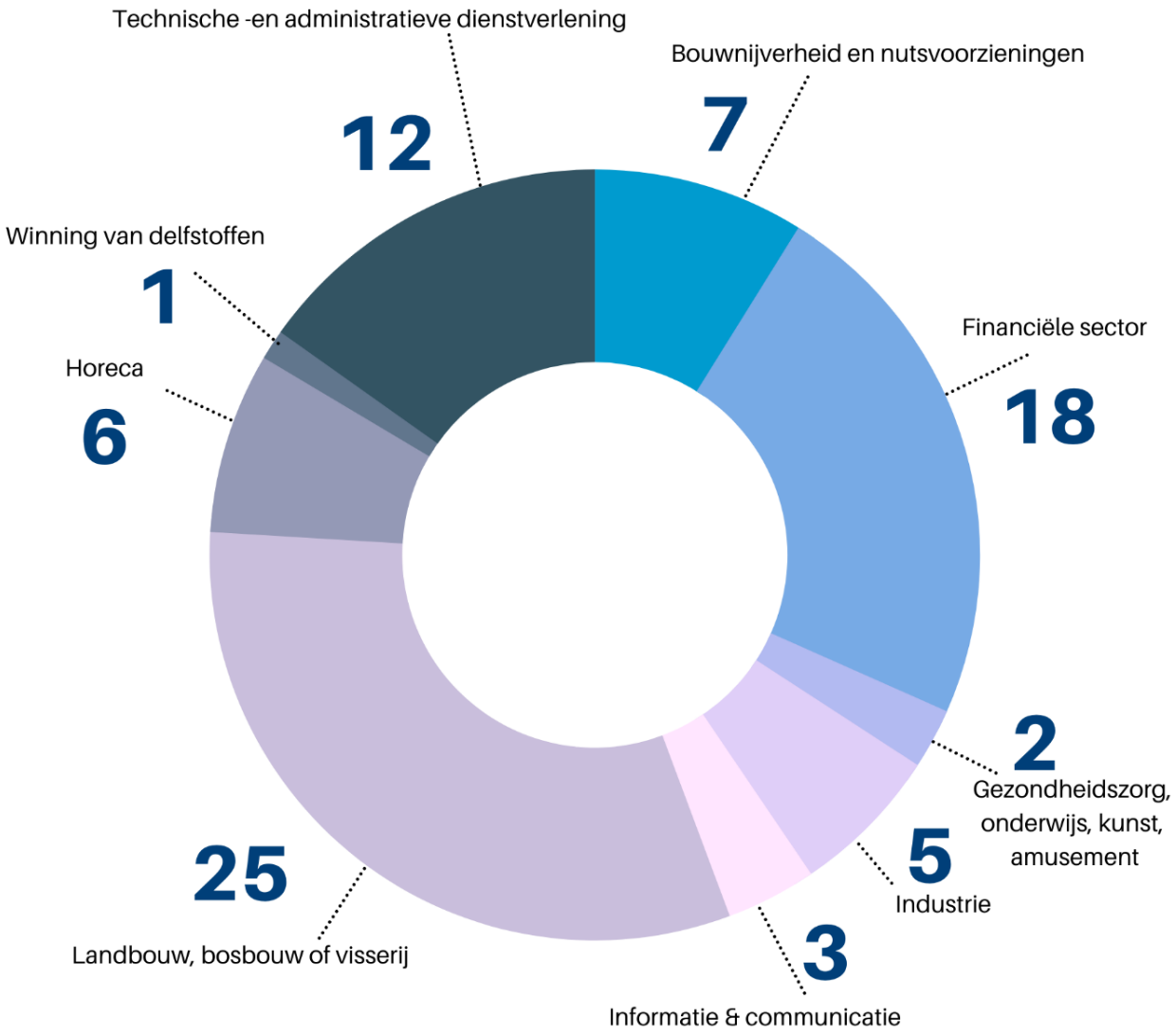

Hoe dragen pledges bij aan het verbeteren van biodiversiteit?

*pledges kunnen bijdragen aan meerdere doelen

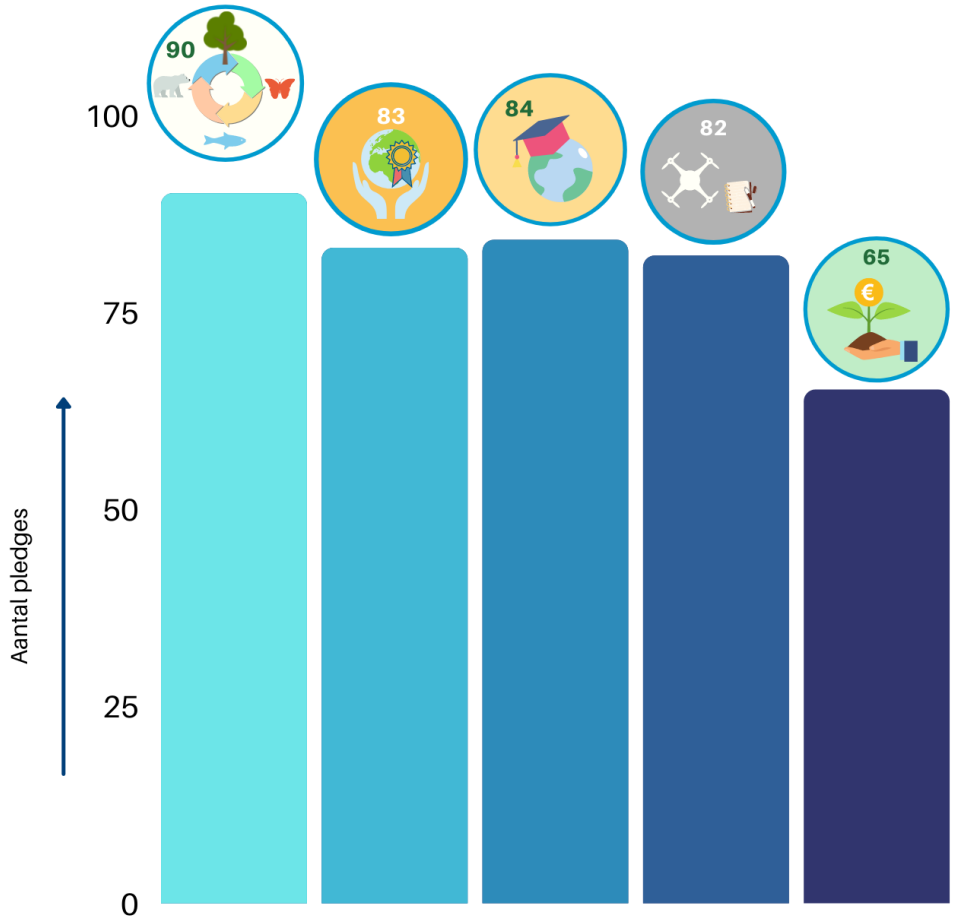

- Status van soorten en ecosystemen verbeteren
- Bedreigingen tegengaan, duurzaam gebruik bevorderen
- Educatie, mobilisatie, bewustwording
- Ontwikkeling van kennis, capaciteit en middelen
- Investeren in financieren van biodiversiteit

Geografische focus van de pledges

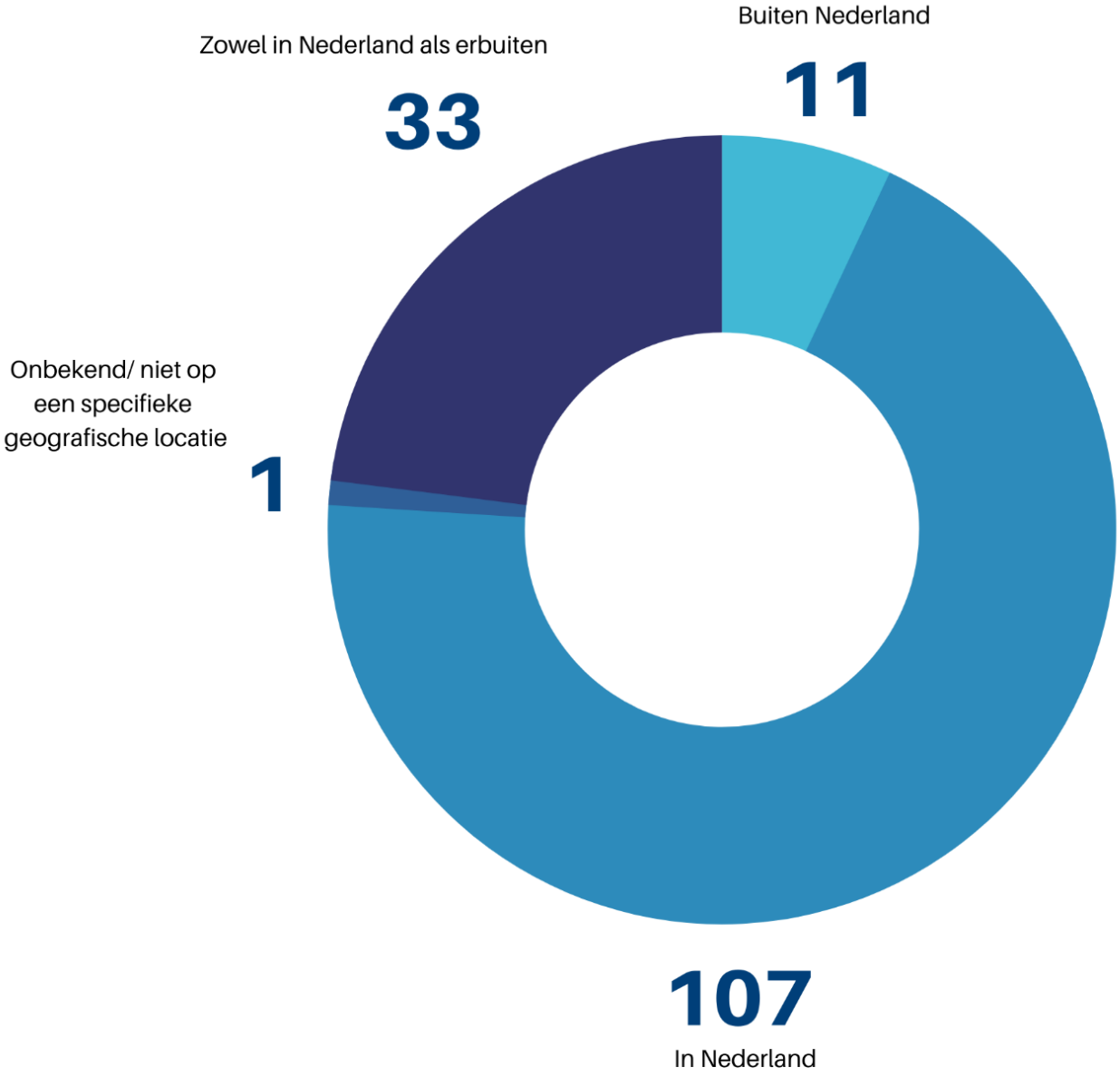

Geografische focus van pledges in Nederland

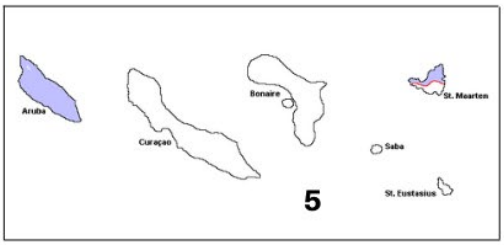

Caribisch Nederland

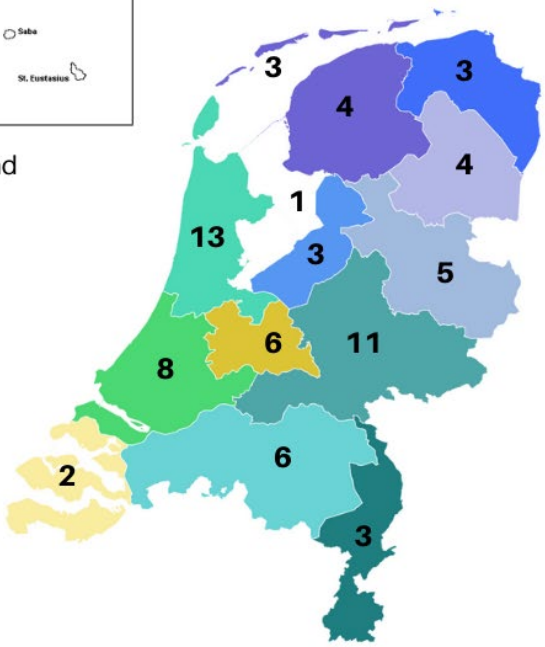

Nationaal niveau

97

3. SELECTIE VAN PLEDGES EN BIJDRAGEN

We presenteren een dwarsdoorsnede van pledges en bijdragen die via de verschillende platforms en partners zijn ingediend. Ze vertegenwoordigen verschillende categorieën organisaties en typen bijdragen aan behoud en herstel van biodiversiteit. Een overzicht van alle organisaties die een pledge hebben ingediend is te vinden in de Annex, met daarbij de link naar de pledge.

3.1 BIJDRAGEN VIA IUCN NL

OVER IUCN NL

IUCN is een actieve partner bij het tot stand komen van het post-2020 CBD-raamwerk en maakt zich sterk voor een breed gedragen actieagenda. Voor het realiseren van biodiversiteitherstel in 2030 is actieve betrokkenheid van de hele samenleving nodig en IUCN ondersteunt dit door het opzetten van een platform voor het stimuleren en documenteren van 'Contributions for Nature' van niet-statelijke actoren. IUCN NL, het Nederlands nationaal comité van IUCN, draagt hieraan bij door het samenstellen van de Nederlandse actieagenda voor biodiversiteit, samen met het Deltaplan Biodiversiteitsherstel en MVO Nederland.

IUCN NL zet zich in voor behoud en herstel van biodiversiteit binnen en buiten Nederland, met een focus op landschappen met unieke en bedreigde biodiversiteit in Azië, Afrika, Zuid-Amerika en Europa. Samen met partners – overheid, natuurorganisaties, bedrijven, kennisinstellingen – streeft IUCN NL de volgende doelen na:

1. Ambitieus Nederlands beleid voor natuur en biodiversiteit
2. Verkleinen van de biodiversiteitsvoetafdruk van de Nederlandse economie
3. Behoud en herstel van natuur in prioritaire landschappen
4. Versterken van het beheer van natuurlijke hulpbronnen door lokale en inheemse gemeenschappen
5. Waarborgen van de veiligheid van natuurbeschermers en de rechten van natuur
6. Opschaling van financiering voor behoud en herstel van biodiversiteit

'Het herstel van biodiversiteit in 2030 kunnen en moeten we samen realiseren met burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en overheid. De Nederlandse actieagenda voor biodiversiteit laat zien dat er van alles opkomt en bloeit in de samenleving en dat hier volop kansen liggen voor concrete stappen vooruit naar biodiversiteitsherstel.'

Coenraad Krijger
Directeur IUCN NL

Alle bij IUCN NL ingediende pledges zijn te vinden via deze link.

SELECTIE VAN PLEDGES INGEDIEND BIJ IUCN NL

Land van ons

Beschrijving: Het burgerinitiatief Land van Ons is een coöperatie die landbouwgrond koopt voor herstel van biodiversiteit en landschap. Iedereen kan meedoen door haar aandeel aan vierkante meters te kopen. In samenspraak met de boer komt er een langjarig teelt- en beheerplan. Bij aankoop stoppen we in ieder geval direct met kunstmest, gewasbestrijding en monocultuur en zoeken we naar nieuwe natuurinclusieve oplossingen, zoals strokenteelt, herstel van hagen en singels, bewuste verrommeling, voorkomen van verdichting van de grond, periodes van rust, plantaardige en dierlijke mest aangepast aan de specifieke locatie en grond en voeren we onderzoek uit naar de biodiversiteit in samenhang met het boeren. Het land blijft dus cultuurgrond.

Ambities: Land van Ons moet de basis worden voor een nieuwe 'ecologische hoofdstructuur', maar dan voor *cultuurgrond*. Een grote buffer verantwoord gebruikte landbouwgrond, die het fundament moet zijn onder een duurzame biodiversiteit. Landschapsversterking in plaats van -afbraak. Het getal dat wij daarbij hebben neergezet is 300.000 ha, dat is 15% van het Nederlandse landbouwareaal. Geen harde doelstelling, wel een tot de verbeelding sprekende stip op de horizon. Sinds de oprichting in 2019 sloten al zo'n 14.000 Nederlanders zich aan bij Land van Ons en met het ingelegde kapitaal heeft Land van Ons inmiddels ruim 100 ha aangekocht.

Strokenteelt op de Holtesch in Hooghalen, het eerste perceel dat burgercoöperatie Land van Ons aankocht met als doel de biodiversiteit ter plaatse te bevorderen. Beeld door: Gerrit Jan Kamphuis

Nationale Jeugdraad

Beschrijving: de Nationale Jeugdraad begeleidt acht jongerenvertegenwoordigers, waarvan twee op het gebied van Biodiversiteit en Voedsel zodat de stem van jongeren gehoord wordt in de nationale en internationale politiek. Zij verzamelen, samen met de werkgroep Vroege Zaaiers, de meningen en ideeën van jongeren, om daarna hun stem te vertolken bij de Verenigde Naties. Dit doen ze onder andere door gastlessen en workshops te geven op scholen, evenementen te bezoeken en activiteiten te organiseren.

Ambities: Het doel is om zo veel mogelijk jongeren te bereiken met de boodschap over biodiversiteit, om op deze manier bewustzijn en betrokkenheid te genereren. We willen jongeren uitdagen om na te denken over het beschermen van soorten, en hen stimuleren om dit zelf ook als overweging mee te nemen in dagelijkse keuzes. Daarnaast willen we zorgen dat de kritische vragen en bezorgdheden die jongeren hebben in de politiek gehoord worden om beleidsmakers eraan te herinneren dat onze toekomst in hun handen ligt.

Eva Koffeman, VN Jongerenvertegenwoordiger Biodiversiteit en Voedsel, aan het woord tijdens het Groene Verkiezingsdebat in Naturalis.

Wij.land

Beschrijving: Wij.land draagt bij aan herstel van ecologische functies en biodiversiteit in de westelijke veenweiden. Samen met boeren, natuurorganisaties en ondernemers werken we aan een lerend netwerk waarbij herstel van ecosysteemfuncties ook wordt beloond. Een gezonde vitale bodem is de basis van dit alles en de bodembiologie neemt een centrale rol in ons werk.

Ambities: In 2030 hebben we een blijvende directe positieve biodiversiteitsimpact weten te behalen op > 10.000 ha cultuurgrond en een (indirecte) positieve invloed (door verminderde druk op natuur) op 15.000 ha N2000 gebieden. Daarbij is de biodiversiteit, kruidenrijkheid en aantallen insecten in de graslanden toegenomen, is de bodembiologie versterkt en hebben we een werkend mechanisme voor belonen van biodiversiteit en bijdrage aan klimaatdoelen.

Grond bemonsteren op melkveehouderij Van Schie in Warmond

Waddenvereniging

Beschrijving: De Waddenvereniging zet zich in voor het behoud, de bescherming en een goed beheer van de Waddenzee als natuurgebied en zet zich in het waddengebied weer te laten functioneren als één samenhangend systeem, waarbij dijken minder een obstakel vormen voor de natuur en afgesloten zeearmen weer onderdeel worden van het waddensysteem.

Ambities: Onze ambitie is dat afgesloten zeearmen als het Lauwersmeer en het Amstelmeer weer aan de Waddenzee verbonden worden. Momenteel wordt er nagedacht over de mogelijkheden om een onderwaterdrempel aan te leggen in het noordelijke deel van het Lauwersmeer. Als zout zeewater weer wordt toegelaten tot het Lauwersmeer kan met deze slimme 'zoutdrempel' (estuariene) brakke natuur gedeeltelijk hersteld worden, terwijl de omliggende (zuidelijk gelegen) landbouwgronden zo veel mogelijk zoet blijven. Bij dijkversterkingen streven we op minstens twee plaatsen in het waddengebied naar zachtere overgangen tussen zout/zoet en water/land, zoals nu bij de Eems gebeurt en waar ook in het tracé Koehool – Lauwersmeer naar gekeken wordt. Ook bij zandsuppleties en nieuwe maatregelen die inspelen op klimaatverandering is het doel dat de effecten op natuur en landschap zo positief mogelijk zijn.

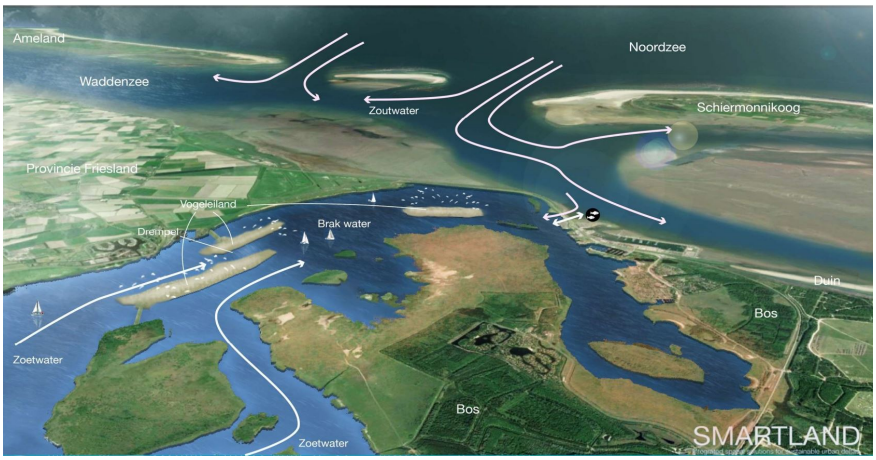

Situatieschets zoutdrempel voor herstel brakke natuur in het Lauwersmeer. Bron: 'Programma naar een Rijke Waddenzee, Smartland'.

3.2 BIJDRAGEN VIA DELTAPLAN BIODIVERSITEITSHERSTEL

OVER HET DELTAPLAN BIODIVERSITEITSHERSTEL

De biodiversiteit is essentieel voor het in stand houden van ecosystemen en daarmee een gezonde leefomgeving. Natuur- en milieuorganisaties, boeren, wetenschappers, bedrijven, burger(organisatie)s en (lokale) overheden zijn zich steeds meer bewust van dit probleem en hebben de handen ineen geslagen in het Deltaplan Biodiversiteitsherstel. De ambitie van het Deltaplan is om in 2030 biodiversiteitsverlies in Nederland omgebogen te hebben naar biodiversiteitsherstel. Het Deltaplan is een groeiende maatschappelijke beweging. Er zijn inmiddels meer dan 100 partijen als partner en meer dan 70 partijen als supporter aangesloten.

De kern van de aanpak van het Deltaplan is tweeledig. Enerzijds werken wij aan het (verder) uitbouwen van een maatschappelijke beweging van partijen die zich inzetten voor biodiversiteitsherstel. Anderzijds zetten wij ons in voor een systeemverandering waarin samenwerking tussen alle relevante actoren op gebiedsniveau gerealiseerd wordt. Zo willen we grondgebruikers stimuleren, inspireren en waarderen voor inspanningen die bijdragen aan biodiversiteit. Hiertoe werken wij ook nadrukkelijk samen met overheden op zowel op lokaal, regionaal als landelijk niveau. Het principe van 'Doen, leren, beter doen' staat hierbij centraal.

In het Deltaplan zijn vijf succesfactoren gedefinieerd die het voor grondgebruikers mogelijk maken een bijdrage te leveren aan herstel van biodiversiteit. De vijf succesfactoren zijn: draagvlak en gedeelde waarden, het realiseren van nieuwe verdienmodellen, stimulerende en coherente wet- en regelgeving, nieuwe kennis, innovatie en educatie, en gebiedsgerichte samenwerking tussen alle grondgebruikers in een regio. Om te zien of deze aanpak ook daadwerkelijk leidt tot biodiversiteitsherstel, is monitoring ook een belangrijk thema waar het Deltaplan aan werkt.

Partijen die zich als partner aansluiten bij het Deltaplan Biodiversiteitsherstel onderschrijven de ambities en het droombeeld van Deltaplan. Zij kunnen participeren in onze werkgroepen die aan de realisatie van de succesfactoren werken. Daarnaast vragen wij van onze partners een concreet commitment dat bijdraagt aan één of meerdere van de succesfactoren van het Deltaplan. Partners rapporteren jaarlijks over de voortgang van de uitvoering van hun commitment.

In deze Nederlandse actieagenda wordt weergegeven wat de bijdrage van Nederland aan de internationale biodiversiteitsdoelen is. Het Deltaplan Biodiversiteitsherstel levert graag een bijdrage aan de actieagenda, omdat wij beschikken over een reeks concrete acties die al onze partners via hun commitments hebben ingebracht in de geest van het Deltaplan. Het Deltaplan brengt graag de commitments van haar partners in voor de Nederlandse actieagenda. Wij hopen met deze bijdrage van het werk van onze partners, een goed beeld te schetsen van wat er op het moment al gebeurt aan biodiversiteitsherstel in Nederland en hiermee anderen te inspireren ook een bijdrage te leveren. Al de activiteiten ingebracht door het Deltaplan vergroten de kans om internationale biodiversiteitsdoelen te halen.

SELECTIE VAN PLEDGES VAN PARTNERS DELTAPLAN BIODIVERSITEITSHERSTEL

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Beschrijving: Elke dag werkt Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier aan de bescherming van het land tegen het water, tegen wateroverlast en watertekort, voor schoon en gezond oppervlaktewater en voor veilige (vaar)wegen. In ons collegeprogramma 'Samen Werken aan de toekomst 2019-2023' is biodiversiteit nadrukkelijk opgenomen. In deze visie is de centrale doelstelling 'bijdragen aan een rijke biodiversiteit in het beheergebied en een toekomstbestendige leefomgeving'. Op het thema biodiversiteit werken wij gebiedsgericht, in nauwe samenwerking met de omgeving.

Ambities: Een greep uit onze activiteiten:

- We benutten de oeverruimte in het watersysteem door waar mogelijk meer begroeiing langs de oevers toe te laten. Daarmee stimuleren we de biodiversiteit en geven we het goede voorbeeld aan andere landgebruikers.
- In de periode 2021 – 2027 leggen we 80 km natuurvriendelijke oever aan en beheren we ruim 350 km aan natuurvriendelijke oevers. Ook beheren, onderhouden en monitoren we 40 km biodivers ingezaaide (regionale) waterkeringen.
- We starten in 2021 in samenwerking een pilot in de Uitgeester en Heemskerker Broekpolder om te inventariseren hoe natuur en biodiversiteit maximaal kunnen worden versterkt door optimale samenwerking van betrokken partijen.
- We zetten bodemcoaches in bij agrariërs voor herstel van het leven in bodems en herstel van het vermogen water en voedingsstoffen vast te houden.

© Natuurmonumenten

Universiteit Utrecht

Beschrijving: Universiteit Utrecht staat midden in de samenleving en werkt aan duurzame oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Eén strategisch thema is 'Pathways to Sustainability', waarbinnen onderwijs en onderzoek elkaar versterken om een duurzame samenleving te realiseren. Behoud en herstel van biodiversiteit vormen daarbij een kernonderdeel. Universiteit Utrecht doet onderzoek naar behoud en herstel van Biodiversiteit, in Nederland maar ook in andere delen van de wereld. Onderzoek is steeds vaker in multi- en transdisciplinair, waarbij wordt samengewerkt met relevante partijen uit de samenleving om de toepassing van kennis in de maatschappij te verankeren.

Ambities: Samen met onze omgeving versterken en herstellen we biodiversiteit. Onderzoeksgroepen binnen het Departement Biologie, Copernicus Instituut voor Duurzame Ontwikkeling, Faculteit Diergeneeskunde en Botanische Tuinen verweven de doelen van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel in hun onderwijs en onderzoek en delen kennis met de samenleving. We leiden studenten op die kennis hebben van het verlies aan biodiversiteit en de mogelijkheden tot herstel. Hiermee creëren wij draagvlak en gedeelde waarden binnen toekomstige generaties ecologen, milieuwetenschappers, bestuurskundigen en diergeneeskundigen. Ook geldt in onze bedrijfsvoering 'practice what you teach': we werken aan het herstel van biodiversiteit op het Utrecht Science Park als onderdeel van het meerjarig terreinbeheer, waarin de verbinding met het omringende landschap wordt versterkt.

Provincie Drenthe

Beschrijving: Provincie Drenthe heeft als doel om de biodiversiteit in zowel de 'donkergroene' natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en Natuurnetwerk Nederland) te bevorderen, als in het landelijk gebied (agrarisch gebied, openbare ruimte). Dit sluit goed aan bij de focusgebieden het Deltaplan Biodiversiteitsherstel.

Ambities: Binnen de lijn natuur is relevant dat wij de met het Rijk aangegane afspraken uit het Natuurpact nakomen. Hiervoor is het programma Natuurlijk Platteland ingericht. Binnen de lijn agrarisch gebied spelen meerdere zaken. Meest tot de verbeelding spreken de uitvoering van het stelsel natuur en landschap (SNL) middels agrarisch natuurbeheer, en het werken aan een innovatieve, moderne en

Heidelandschap in de provincie Drenthe © Parkvakanties

duurzame landbouw. Voor de melkveehouderij is daarbij het programma Duurzame Melkveehouderij Drenthe ingericht. Binnen de lijn openbare ruimte ligt het accent op het versterken van het ecologisch beheer. Hiertoe werken wij samen met o.a. gemeenten en waterschappen in het zogenaamde 'Bermberaad'. Daarin inspireren partijen elkaar om tot een ecologisch sterker bermbeheer te komen. Een voorbeeld daarvan is dat een 'Netwerkkaart voor het Drentse Bermbeheer' is ontwikkeld. Als provincie bevorderen we tot slot het draagvlak voor biodiversiteit. Zo hebben we een lespakket voor akker- en weidevogels laten ontwikkelen en hebben we een regeling 'Groene bewonersinitiatieven' waarmee inwoners hun leefomgeving kunnen vergroenen.

LandschappenNL

Beschrijving: LandschappenNL behartigt de belangen van de provinciale Landschappen en de provinciale stichtingen Landschapsbeheer op bovenprovinciaal, interprovinciaal en nationaal niveau. De provinciale organisaties vertegenwoordigen ruim 75.000 vrijwilligers, 110.000 hectare beschermde natuur, ruim 800 monumenten en hebben een achterban van rond de 310.000 donateurs.

Ambities: In het kader van het Deltaplan, werken wij o.a. aan het intensiveren en verder opschalen van de samenwerking met de landbouw. Samenwerking met de sector en met individuele boeren heeft ten doel om de natuur-inclusieve landbouw lokaal tot een succes te maken, en om de overgang van landbouwgrond naar natuurgebieden geleidelijker te maken. Wij realiseren dat via pacht, gezamenlijke planvorming in gebiedsgerichte aanpakken en door samenwerking in de keten. Ook investeren we in opleiding en onderwijs, via de gezamenlijk deelname aan de cursussen 'natuurboeren' door pachters èn beheerders. Ook dragen we bij (gastcolleges) aan de vergroening van het onderwijs. Uiteraard investeren wij ook in de kwaliteit van onze eigen terreinen en het landschap waarin we werken. Hier stellen we een staalkaart van onze beheerpraktijk op, waarin we per type landschap/regio aangeven waar de belangrijkste (biodiverse) knelpunten zitten en hoe we die aan te pakken.

Natuurmonumenten © Geurt Besselink

3.3 BIJDRAGEN VIA MVO NEDERLAND

Over MVO Nederland

Als ondernemer wil je kunnen blijven ondernemen. MVO Nederland is ervan overtuigd dat dit alleen kan in de nieuwe economie: klimaatneutraal, circulair, inclusief en met eerlijke ketens. Daarom vormen we samen met ondernemers een beweging naar die nieuwe economie. Ons doel is dat twintig procent van de economie omgaat in de nieuwe economie. We streven ernaar dit kantelpunt in 2025 te bereiken. Omdat we dit kantelpunt zo snel mogelijk willen bereiken moeten we onze beweging nu zo groot mogelijk maken.

Samen met ons netwerk van partners werken we elke dag aan het bereiken van die nieuwe economie. Onze rol is dat we laten zien hoe de route naar de nieuwe economie eruit ziet. We ondersteunen dat door innovatie tot stand te brengen via projecten met onverwachte samenwerkingen. En creëren bij overheden en financiers de condities die het bereiken van ons doel vereenvoudigen en versnellen.

'Natuurlijke hulpbronnen als bodem, water, lucht en biodiversiteit vormen de kern van ons bestaan. Als ondernemer maak je gebruik van dit natuurlijk kapitaal. En dus heb je ook de kans om bij te dragen aan het behoud van de waarde die dit kapitaal levert. Voor de transitie naar de nieuwe economie is het integraal meenemen van deze hulpbronnen in de bedrijfsvoering essentieel. Dat maakt je bedrijf én de natuur uiteindelijk toekomstbestendig.'

Maria van der Heijden
Directeur-bestuurder MVO Nederland

Lees meer over wat MVO Nederland doet op www.mvonederland.nl

Maatschappelijk programma Natuurlijk kapitaal en Nederlandse ondersteuning Business for Nature 'Call to action'

Het *maatschappelijk programma Natuurlijk Kapitaal* van MVO Nederland is een programma dat duurzaam omgaan met natuurlijk kapitaal bij MKB en grootbedrijf versnelt. Hiervoor zetten we sectorale en cross- sectorale innovatieprojecten op, onder meer in Agrifood, Bouw en Chemie. Daarna schalen we de resultaten op met relevante partijen. Het doel is om hiermee integraal positieve resultaten te bereiken voor biodiversiteit, bodem, water en klimaat. Zowel in de voedselketen als in geografische gebieden. Hiervoor bieden we praktische middelen en handige tools, zodat bedrijven concreet aan de slag kunnen.

Om biodiversiteitsverlies terug te draaien, zodat onze economie en samenleving kunnen blijven floreren, is concrete actie nodig. Bedrijven hebben hierin een sleutelrol, maar de Nederlandse overheid en internationale gemeenschap moeten de kaders en spelregels stellen die het ondernemers eenvoudiger maakt bij te dragen aan die biodiversiteit. Daarom heeft MVO Nederland, als onderdeel van het programma Natuurlijk Kapitaal en in samenwerking met Business for Nature en IUCN NL, zo veel mogelijk ondernemers verenigd in een oproep voor krachtige biodiversiteitsdoelstellingen in 2021. Deze 'Call to Action' is door meer dan honderd Nederlandse bedrijven getekend. Deze bedrijven onderschrijven onderstaande kernpunten rondom biodiversiteit:

1. Gezonde samenlevingen, veerkrachtige economieën en bloeiende bedrijven zijn afhankelijk van de natuur.
2. Overheden moeten nu beleid aannemen om het verlies aan natuur te stoppen en te herstellen in dit decennium.
3. Laten we samen onze natuurlijke hulpbronnen beschermen, herstellen en duurzaam gebruiken.

HIERONDER ZIJN EEN AANTAL VOORBEELDEN VAN COALITIES EN INDIVIDUELE BEDRIJVEN UITGELICHT DIE IN DE PRAKTIJK TONEN DAT ZIJ DEZE KERNPUNTEN ONDERSCHRIJVEN. EN AMBITIES HEBBEN VOOR DE TOEKOMST WAARVOOR ZE ZELF ACTIE ONDERNEMEN. MET HEN ZIJN ER IN TOTAAL 104 NEDERLANDSE BEDRIJVEN DIE DE 'CALL TO ACTION' VOOR EEN AMBITIEUS INTERNATIONAAL BIODIVERSITEITSAKKOORD HEBBEN GETEKEND (ZIE ANNEX).

SELECTIE VAN PLEDGES INGEDIEND BIJ MVO NEDERLAND

Groene Netten

Beschrijving: Groene Netten is een samenwerking tussen MVO Nederland, en acht grote infrabeheerders in Nederland. Alliander, Gasunie, KPN, ProRail, Rijkswaterstaat, Stedin en TenneT, partners in Groene Netten, beheren bij elkaar een infranetwerk op 922 vierkante kilometer in stedelijk en buitengebied – meer dan de Veluwe en een kwart van de landnatuur in Nederland – met een grote potentiële impact op biodiversiteitsherstel. Groene Netten ontwikkelde samen met de Vlinderstichting de Ecologische hoofdinfrastructuur' (EHI). We hebben voor de EHI het gezamenlijk areaal in kaart gebracht en met deze kennis verkennen we waar samenwerking en opschaling mogelijk is. Daardoor ontstaat de unieke kans om landelijk samen te werken aan herstel van biodiversiteit: we verbinden met ons infranetwerk niet langer alleen de mens, maar ook de Nederlandse flora en fauna!

Ambities: In 2030 willen we, de partners van Groene Netten, ons areaal maximaal inzetten voor biodiversiteitsherstel. Het is onze droom om driekwart van ons areaal te benutten voor biodiversiteitsherstel - bijna 750 km^2. Inmiddels is sinus maaien ingevoerd bij TenneT en Alliander en voert Stedin er pilots mee uit. In samenwerking met Naturalis stellen we vast op welke arealen we de meeste impact kunnen maken. Dat de biodiversiteit zich snel kan herstellen, hebben TenneT en Alliander bewezen. bij onder andere hoogspanningsstations: dankzij sinusmaaien en andere begroeiing is de insectenpopulatie daar met vijftig tot zeventig procent vergroot!

Door zorgvuldig groenbeheer, bijvoorbeeld rondom hoogspanningsstations, kan de coalitie Groene Netten een belangrijke bijdrage leveren aan biodiversiteitsherstel in Nederland.

Lees meer over Groene Netten op www.natuurlijkkapitaal.nl

Futureproof Coffee Collective

Beschrijving: het Futureproof Coffee Collective (FCC) is een samenwerking tussen 28 koffiebedrijven uit het MKB. Zij streven naar de '"echte prijs" van koffie. Met behulp van 'True Cost Accounting' heeft het FCC een tool ontwikkeld waarmee de verborgen kosten van koffieproductie in kaart worden gebracht. De tool berekent de kosten voor één kilo koffie aan de hand van 5 thema's: leefbaar inkomen, bodemkwaliteit, water, CO2 en biodiversiteit. Met de uitkomsten van de tool kunnen koffiebedrijven en

producentengroepen aan de slag gaan om de verborgen kosten omlaag te brengen. In andere woorden: werken aan positieve impact.

Ambities: tegen 2050 zal door klimaatverandering naar schatting 50% van de gebieden waar koffie geteeld kan worden niet langer geschikt zijn.[1] Het stimuleren van biodiversiteit is een belangrijke spil binnen mitigatie- en adaptatiestrategieën voor klimaatverandering. Daarom heeft het FCC biodiversiteit hoog op de agenda staan. Door productiekosten te verlagen en boeren een betere prijs te betalen voor hun koffie, kan er meer geïnvesteerd worden in natuurinclusieve landbouw. Moyee Coffee en Peeze zijn partners van het FCC en hebben de actieagenda voor biodiversiteit reeds individueel ondertekend. Als collectief werkt het FCC momenteel aan het uitbreiden van biodiversiteit en watervervuiling als thema's binnen de True Cost Accounting tool. Daarnaast is het FCC actief bezig met het stimuleren van agroforestry initiatieven binnen het netwerk. Zo wordt verwacht dat een consortium van bedrijven in september 2021 start met een gezamenlijk project in Oeganda, waarin biodiversiteit centraal staat.

Door productiekosten te verlagen en boeren een betere prijs te betalen voor hun koffie, kan er meer geïnvesteerd worden in natuur-inclusieve landbouw.

Lees meer over Futureproof Coffee Collective op www.natuurlijkkapitaal.nl

Yassasree B.V. (GVK Society)

Beschrijving: Yassasree B.V. werkt nauw samen met de Grameena Vikas Kendram Society for Rural Development (GVK) Society – een lokale Indiase NGO. Yassasree B.V. werkt hierdoor samen met boeren in Zuid-India aan de transitie van vervuilende en grondstofintensieve landbouw naar regeneratieve

[1] Bunn, C., Läderach, P., Ovalle-Rivera, O., & Kirschke D. (2015) A bitter cup: climate change profile of global production of Arabica and Robustica coffee

Naast het ondersteunen bij verduurzaming van de landbouw, wil Yassasree BV ook op andere vlakken bijdragen aan betere leefomstandigheden, bijvoorbeeld betere toegang tot gezondheidsfaciliteiten en onderwijs voor meisjes en vrouwen.

(herstellende) landbouw. De social enterprise traint de boeren in regeneratieve, innovatieve landbouwtechnieken, zoals mengteelten en het maken van natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen. Samen met GVK Society verenigt Yassasree B.V. boeren in coöperaties om vervolgens de biologische grondstoffen te verwerken en te vermarkten voor een eerlijke prijs. Hiervoor organiseert zij de voorinvestering die nodig is voor biologische en regeneratieve certificering. Zo draagt zij samen met GVK Society bij aan veerkrachtige ecosystemen – gedreven door toekomstbestendige businessmodellen – een voorwaarde voor een duurzame inkomstenbron voor de plattelandsgemeenschappen.

Ambities: GVK Society wil boeren weer de belangrijkste plek in de keten geven. De organisatie ziet de boer als *steward* als het gaat om natuurlijk kapitaal: als hij anders te werk gaat, heeft dat direct impact op de natuur, biodiversiteit en gezondheid in de omgeving en de keten. In India is maar liefst zeventig procent van de bevolking afhankelijk van de landbouw, waarvan de meesten kleinschalige boeren zijn. GVK Society streeft daarom naar het verbreden én verdiepen van haar relaties met plattelandsgemeenschappen: de organisatie wil met nog meer boeren samenwerken (verbreden) en in de gemeenschappen waarin ze al actief is niet alleen ondersteunen om de landbouw te verduurzamen, maar ook op andere vlakken bijdragen aan betere leefomstandigheden (verdiepen). Denk aan betere toegang tot gezondheidsfaciliteiten en onderwijs, met name voor meisjes en vrouwen.

Lees meer over Yassasree B.V. op www.natuurlijkkapitaal.nl

Corbion

Beschrijving
Corbion is een Nederlands voedings- en biochemieconcern dat al meer dan 100 jaar actief is in het produceren van melkzuur en melkzuurderivaten en hierin wereldmarktleider is. Deze ervaring zet Corbion in om duurzame oplossingen te creëren die bijdragen aan het behoud van voedsel, gezondheid en de planeet. Duurzaamheid is geïntegreerd in de doelen van Corbion en biodiversiteit speelt hierin een sleutelrol. Een concreet voorbeeld van een actie die het bedrijf onderneemt is het kweken van algen als alternatief voor visolie. Visolie wordt veelvuldig gebruikt in visvoer voor de productie van kweekvis. Corbion's op algen gebaseerde AlgaPrime DHA biedt hiervoor een alternatief, wat overbevissing helpt voorkomen. Corbion maakt al heel lang gebruik van suikers als grondstof voor de productie van melkzuur en gebruikt dit ook voor de productie van algen-ingrediënten. Om de impact op biodiversiteit in de landbouw te verlagen, werkt het bedrijf samen met boeren en experimenteren ze met regeneratieve landbouwtechnieken om de bodemgezondheid te verhogen.

Ambitie

De ambitie van Corbion is om hun positieve impact te vergroten en de negatieve impact te verkleinen. Biodiversiteit is erg belangrijk en door hun activiteiten in lijn te brengen met de SDG's stimuleren ze deze. Daarmee richt Corbion zich op het behoud van hetgeen dat er écht toe doet: de wereld om ons heen

Lees meer over Corbion op www.natuurlijkkapitaal.nl

3.4. BIJDRAGEN VAN NEDERLANDSE FINANCIËLE INSTELLINGEN

Onderschrijving 'Finance for Biodiversity' pledge

Weblink: https://www.financeforbiodiversity.org

Op 25 september 2020 lanceerde een groep van 26 financiële instellingen van over de hele wereld de 'Finance for Biodiversity Pledge'. Ze doen een beroep op wereldleiders en committeren zich om te investeren in behoud en herstel van biodiversiteit in de aanloop naar de biodiversiteitstop (CBD COP 15) in Kunming. Het aantal ondertekenaars is nu 55 waarvan 16 Nederlandse financiële instellingen.

Nederlandse instellingen die zijn aangesloten (per 30 juni): ABN AMRO, Achmea, Actiam N.V., Aegon Nederland N.V., ASN Bank, a.s.r. Nederland, Coöperatieve Rabobank U.A., de Volksbank, Klaverblad Verzekeringen, NN Investment Partners, NWB Bank, Pymwymic Investment Management B.V., Robeco, Triodos Bank, Triple Jump, UFF African Agri Investments.

Onder de Finance for Biodiversity Pledge committeren de Nederlandse Financiële instellingen zich aan de in het kader weergegeven doelstellingen.

Finance *for* Biodiversity Pledge

We, 55 financial institutions, representing over EURO 9 trillion in assets, call on global leaders during the 15th meeting of the Conference of the Parties (COP 15) to the Convention on Biological Diversity (CBD) to agree on effective measures to reverse nature loss in this decade to ensure ecosystem resilience.

As financial institutions we know that healthy societies, resilient economies and thriving businesses rely on nature. Together let's protect, restore and sustainably manage our natural resources. We will make every effort to take our share of responsibility and contribute to the protection and restoration of biodiversity and ecosystems through our financing activities and investments.

We therefore commit to do the following by 2024 at the latest:

1. Collaboration and knowledge sharing We will collaborate and share knowledge on assessment methodologies, biodiversity-related metrics, targets and financing approaches for positive impact.

2. Engaging with companies We will incorporate criteria for biodiversity in our ESG policies, while engaging with companies to reduce their negative and increase positive impacts on biodiversity.

3. Assessing impact We will assess our financing activities and investments for significant positive and negative impacts on biodiversity and identify drivers of its loss.

4. Setting targets We will set and disclose targets based on the best available science to increase significant positive and reduce significant negative impacts on biodiversity.

5. Reporting publicly We will report annually and be transparent about the significant positive and negative contribution to global biodiversity goals linked to our financing activities and investments in our portfolios.

Gezamenlijke initiatieven

De Nederlandse financiële instellingen spelen een voortrekkersrol in het integreren van biodiversiteit in hun operaties en investeringen, wat zich uit in de volgende gezamenlijke activiteiten

DNB Platform voor Duurzame Financiering werkgroep biodiversiteit

Het verlies van biodiversiteit en de ontbossing vragen om snelle actie. Ook van de financiële sector. Daarom delen financiële instellingen van de Werkgroep Biodiversiteit onder het DNB Platform voor Duurzame Financiering hun plannen en geven zij voorbeelden rondom biodiversiteit. De werkgroep biodiversiteit bestaat uit elf financiële instellingen en twee andere organisaties. Lid van de werkgroep zijn: ABN Amro, Actiam, APG, ASN Bank, a.s.r., FMO, ING, Kempen van Lanschot, Rabobank, Robeco en NWB Bank, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het Erasmus Platform for Sustainable Value Creation.

De werkgroep heeft als ambitie kennis van biodiversiteit binnen de financiële sector te vergroten. De werkgroep doet dit door kennis onderling uit te wisselen maar ook door kennis actief uit te dragen naar de bredere financiële sector. De werkgroep streeft ernaar een verbindende schakel te zijn rondom biodiversiteit in de Nederlandse financiële sector. De werkgroep hoopt dat in 2030, en eigenlijk al ruim daarvoor, biodiversiteit een onderwerp is waaraan op dagelijkse basis aandacht geschonken wordt binnen de primaire processen van de financiële instellingen.

Engagement trajecten

Veel Nederlandse investeerders onderkennen de risico's van biodiversiteitsverlies en proberen de bedrijven waarin zij beleggen te bewegen om de oorzaken van biodiversiteitsverlies beter te verankeren in hun beleid. Nederlandse investeerders hebben verscheidene engagement trajecten geïnitieerd of zijn daar bij betrokken. De Finance for Biodiversity pledge werkt momenteel aan een 'Nature Action 100' initiatief, als paraplu voor de aan biodiversiteit gerelateerde engagement trajecten. Een greep uit de lopende trajecten omvat bijvoorbeeld de samenwerking tussen ACTIAM en Satelligence, om op basis van op satellietbeelden waargenomen ontbossing bedrijven op verschillende plekken in de waardeketen aan te spreken op hun bijdrage bij deze ontbossing. Vanuit Nederland zijn ASR, Achmea Investment Management (Achmea IM), Aegon, Robeco en ING betrokken. Achmea IM is recentelijk een traject begonnen om bedrijven in de landbouw- en voedselketen te stimuleren om biodiversiteitsdoelen te stellen. Vanuit het Verbond voor Verzekeraars werken onder andere a.s.r., ACTIAM, Achmea, Aegon, NN Group en NN Investment Partners samen om ontbossing in de soja-keten te verminderen en voedselproducenten te stimuleren alternatieve eiwitproducten te gebruiken. Daarnaast lopen er vanuit PRI, Fairr en Ceres verscheiden trajecten gericht op ontbossing in de soft commodity ketens, waarbij Nederlandse investeerders zijn aangesloten. Tenslotte voert Robeco, samen met andere investeerders, gesprekken met de Braziliaanse overheid om ontbossing op overheidsniveau serieus te nemen. Veel engagement trajecten concentreren zich op ontbossing en duurzame productie van soft commodities. Enkele trajecten focussen juist op de systeemtransitie naar plantaardige eiwitten of het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Bij alle trajecten worden zowel de primaire producenten als bedrijven verder in de keten meegenomen.

Platform for Biodiversity Accounting Financials (PBAF)

De economische activiteiten die samenhangen met leningen en investeringen van financiële instellingen kunnen een belangrijke impact hebben op biodiversiteit en kunnen afhankelijk zijn van de ecosysteemdiensten die door biodiversiteit worden ondersteund. De aandacht voor het vaststellen van deze impact en afhankelijkheid groeit snel, zowel nationaal als internationaal. Eind 2019 hebben 6 Nederlandse financiële instellingen (ASN Bank, Actiam, FMO, Robeco, Triodos bank en Triple Jump) het initiatief genomen om het Platform for Biodiversity Accounting Financials (PBAF) op te zetten. Dit platform, dat voortbouwt op het succes van het Platform for Carbon Accounting Financials (PCAF), ontwikkelt een internationale standaard op het gebied van impact & dependency assessment in de financiële sector. Deze standaard moet ervoor zorgen dat de verschillende methodieken in de markt de juiste informatie opleveren voor financiële instellingen om op te sturen, met als uiteindelijk doel (naast risicomanagement en het identificeren van kansen) het behoud en duurzaam gebruik van biodiversiteit. Voor het realiseren van ambities richting 2030, zoals een 'no-net-loss' of een 'net-gain', is het kunnen beschikken over de juiste informatie immers een voorwaarde.

Inmiddels is PBAF uitgegroeid tot een initiatief met 25 financiële instellingen uit zes landen, waaronder 17 financiële instellingen uit Nederland: ABN Amro, Achmea IM, APG, ASN Bank, a.s.r. vermogensbeheer, De Volksbank, FMO, NN Investment Partners, NWB Bank, PGGM, Pymwymic, Rabobank, Robeco, Triodos bank, Triple Jump, UFF African Agri Investments en Van Lanschot Kempen. Zie www.pbafglobal.com.

Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TFND)

De Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD) wil in 2023 een raamwerk opleveren om natuur gerelateerde risico's en kansen te beoordelen. Organisaties kunnen met dit raamwerk rapporteren over en handelen op natuurgerelateerde risico's en kansen, met als doel dat er wereldwijd een verschuiving plaatsvindt in geldstromen: van negatieve impact op natuur naar positieve resultaten voor de natuur. Veel mondiale financiële instellingen en multinationale ondernemingen onderschreven de TNFD en sinds september 2020 werkt de Informele Werkgroep van 74 leden (waaronder Rabobank en Robeco vanuit Nederland) aan de scope en het werkplan. Vanaf 2021 zal een taskforce van 30 leden uit het bedrijfsleven, met vertegenwoordiging van de financiële en de 'reële' economie, het TNFD-raamwerk ontwikkelen, waarbij gebruik zal worden gemaakt van bestaande goed functionerende initiatieven en standaarden. TNFD test en verfijnt het kader in 2022 voordat het in 2023 wordt gelanceerd en verspreid, zodat het raamwerk voor natuurgerelateerde rapportage voor elke betrokkene leeft en geleefd wordt.

CONCLUSIES

Het overzicht en de analyse van alle pledges, de gepresenteerde bijdragen en ambities, aangevuld met bevindingen uit eerder onderzoek van Nederlandse niet-statelijke initiatieven leiden tot de volgende conclusies.

- Biodiversiteit leeft! Er zijn in de samenleving veel initiatieven en ambities om in 2030 het biodiversiteitsverlies te stoppen en biodiversiteit te herstellen (lees meer hierover in het rapport: 'Dutch non-state actor contributions to biodiversity'). De actieagenda bevat 152 pledges van organisaties uit uiteenlopende delen van de samenleving: bedrijven, ngo's, jongeren, burgerinitiatieven, kennisinstellingen, lokale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen). En er is ongetwijfeld nog meer.

- Het Nederlandse bedrijfsleven erkent steeds meer en breder het belang van biodiversiteit voor een gezonde economie en samenleving en streeft naar 'biodiversiteitswinst'. Ruim de helft van de pledges is ingediend door bedrijven, met een groot aandeel van de agrarische en de financiële sector.

- Burgerinitiatieven bloeien op waarin mensen gezamenlijk de mouwen opstropen voor een mooie en groene leefomgeving.

- Jongeren zetten zich in voor een leefbare, biodiverse toekomst, door bewustzijn en betrokkenheid van jongeren te versterken, op te komen voor hun toekomst en hun stem te laten horen in het politieke debat.

- Natuurorganisaties geven in de komende jaren volop prioriteit aan behoud en herstel van biodiversiteit binnen en buiten beschermde gebieden, het uitbreiden van natuurareaal en het helpen realiseren van een ambitieus en daadkrachtig natuurbestel.

- Krachten worden gebundeld in gezamenlijke initiatieven, zoals het Deltaplan Biodiversiteitsherstel, diverse bedrijvencoalities van MVO Nederland en de DNB werkgroep biodiversiteit.

- De actieagenda draagt evenwichtig bij aan een breed palet van doelen: behoud en herstel van biodiversiteit; het verminderen van bedreigingen en bevorderen van duurzaam gebruik van biodiversiteit; capaciteit- en kennisversterking; bewustwording; en financiering.

- De beschikbare informatie over kwantitatieve ambities geeft een streefdoel voor 2030 aan van biodiversiteitsherstel op ruim 400.000 ha in Nederland en op 1 miljoen ha buiten Nederland. Voor soortenherstel gaat het om 50 soorten in Nederland en 500 soorten buiten Nederland.

- Maar, meer is nodig om de internationale doelen te halen. Hoewel een behoorlijk aantal organisaties pledges en ambities hebben ingediend en deze een substantiële bijdrage leveren aan natuur en biodiversiteit, is dit nog lang niet voldoende. Overheid en maatschappelijke actoren zullen in samenwerking nog grote inspanningen moeten leveren om veel meer organisaties te laten werken aan natuurbehoud en -herstel. Een proactieve rol van de overheid hierin is cruciaal. De beoogde resultaten zullen ook moeten worden gemonitord en geborgd.

ANNEX - Overzicht van alle organisaties die een pledge hebben gemaakt of BFN call to action ondertekend

naam organisatie	Categorie organisatie	Platform	Link
a.s.r. Nederland	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
Aannemersbedrijf M.J. Smits B.V.	private sector	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/aannemersbedrijf-mj-smits-bv
ABN AMRO	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
Achmea	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
Actiam N.V	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
Actief in Tsjechië	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Adyen	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Aegon Nederland N.V	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
Agrifirm	private sector	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/agrifirm
Ahold Delhaize	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Albron	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Alliander	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Altoé Peppelenbos	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Aqua+ Sprinklersystemen B.V.	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Arcadis	private sector	DB, iucn nl, BfN	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/arcadis
Artegroep	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
ARTIS	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
ASN Bank	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
At the Root	private sector	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Azobe	private sector	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
BASF Agricultural Solutions Nederland	private sector	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/basf
Bijenstichting	maatschappelijke organisatie	DB, iucn nl	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/bee-foundation
Bildmeister	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610

Black Jaguar Foundation	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Blanche Dael	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
BlueCity	private sector	DB	NA
BO Akkerbouw	private sector	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/brancheorganisatie-akkerbouw
Boeregoed	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Bosch Eco Consult	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Botanische tuinen	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Brancheverenigingen VHG	private sector	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Bureau Brands - Amsterdam Wetlands	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Bureau Waardenburg	private sector	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/bureau-waardenburg
Calidris Environment BV	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Circularities	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Clusius college	Kennisorganisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/clusius-college
Communiceren met ZIN	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Concepts that Matter	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Corbion	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Creation2Creation	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Cruydt-Hoeck	private sector	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/cruydt-hoeck
De Coöperatieve Betuwse Fruitmotor	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
De Hortus	maatschappelijke organisatie	iucn nl	
De Natuurverdubbelaars	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
De Presenteerschool	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
De Tekstsmid	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610

De Vlinderstichting	maatschappelijke organisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/de-vlinderstichting
de Volksbank	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
Delphy	private sector	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/delphy-b-v
Diergaarde Blijdorp	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Duurzame zuivelketen	private sector	DB	NA
EcoCoast Consultancy	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Ecodorp Boekel	burgerinitiatief	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Ecor Global	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Enviu	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Eurosite	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
fem.diamonds dias B.V.	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
ForFarmers	private sector	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/forfarmers
FrieslandCampina	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Gemeente Arnhem	overheid	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Gemeente Delft	Lokale overheid	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/gemeente-delft
Gemeente Hillegom	Lokale overheid	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/gemeente-hillegom
Gemeente Lansingerland	Lokale overheid	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Gemeente Lisse	Lokale overheid	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/gemeente-lisse
Gemeente Teylingen	Lokale overheid	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/gemeente-teylingen
Gemeente Zwolle	Lokale overheid	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/gemeente-zwolle
Gewoonboot	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Go for Good	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Goals to Action	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Golden Bird B.V.	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
GOOD MVO Advies.nu	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Grameena Vikas Kendram Society for Rural Development	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610

Green Culture Lab	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Green Organics Groep	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Gulpener Bierbrouwerij	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Haagse Hoogvliegers	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
HAS Hogeschool	Kennisorganisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/has-hogeschool
Het Groene Loket	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	Lokale overheid	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/hoogheemraadschap-hollands-noorderkwartier
Hoogheemraadschap van Delfland	Lokale overheid	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/hoogheemraadschap-van-delfland
Hoogheemraadschap van Rijnland	Lokale overheid	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/hoogheemraadschap-van-rijnland
i m p a c t w o r x	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Imkers Nederland	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
ING	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Innodeen	private sector	iucn nl (call to action)	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Institute for Biodiversity and Ecosystem Dynamics, University of Amsterdam	kennisorganisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Inter IKEA Group	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
IPC Groene Ruimte	private sector	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
IUCN NL	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
JNM - Jongeren in de Natuur	jongerenorganisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Jonge Klimaatbeweging	jongerenorganisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Klaverblad Verzekeringen	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
KNNV, Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging	Ngo	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf

Koffiebranderij Peeze	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Koninklijke KPN N.V.	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging KNBV	maatschappelijke organisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/koninklijke-nederlandse-bosbouwvereniging
Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging	maatschappelijke organisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/koninklijke-nederlandse-jagersvereniging
Koninklijke Van Wijhe Verf BV	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Koninklijke Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners	private sector	DB	NA
L1N	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
LAA International Executive Search	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
LabMakelaar Benelux BV	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Land van Ons coöperatie u.a.	burgerinitiatief	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
LandschappenNL	maatschappelijke organisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/landschappennl
Living Lab Fryslân	Kennisorganisatie	DB	NA
Local Matters	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Louis Bolk instituut	Kennisorganisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/louis-bolk-instituut
LTO Noord	private sector	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Mennistenerf en Pennemes Combinatie	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Milgro	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Moonen Packaging B.V.	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Moyee Coffee	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
MVO Marketing Vibes	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Na Nu	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610

Nationaal Groenfonds	maatschappelijke organisatie	DB, iucn nl	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/nationaal-groenfonds
NATIVE circles	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Naturalis Biodiversity Centre	kennisorganisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Nature^Squared	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Natuur en milieu	maatschappelijke organisatie	DB, iucn nl	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/natuur-milieu
Nectar Marketing	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW)	Kennisorganisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/nioo-knaw
Nefyto	private sector	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/nefyto
Nevedi	private sector	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/nevedi
NIOZ	Kennisorganisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/koninklijk-nederlands-instituut-voor-onderzoek-der-zee
NJR	jongerenorganisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
NL Greenlabel	private sector	DB, iucn nl	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/nl-greenlabel
NN Investment Partners	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
NV Nederlandse Gasunie	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
NWB Bank	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
Oppla	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Orenda Company	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Oryx Reinventing Organizations	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
P4N Duurzaamheid en Natuur	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Pablo's Quinoa Revolución	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Paques	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
PRé Sustainability	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610

Proaxxes SrL	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
ProRail	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Provincie Drenthe	Lokale overheid	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/provincie-drenthe
Provincie Zuid-Holland	Lokale overheid	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/provincie-zuid-holland
Pymwymic Investment Management B.V	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
Rabobank	private sector	FfB, iucn nl, DB, BfN	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/rabobank
RAVON en FLORON	maatschappelijke organisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/ravon-floron
Regbat	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Responsible Generation	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Rewilding Europe	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Robeco	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
ROVA	private sector	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/rova
Royal Cosun	private sector	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/royal-cosun
Royal DSM	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Royal Lemkes	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
RPP Kunststofbewerking & Assemblage B.V.	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Saba Conservation Foundation	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Samenwerkingsverband Nationale Parken	maatschappelijke organisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/samenwerkingsverband-nationale-parken
saverio.nl	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
SBNL Natuurfonds	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Schevichoven BV	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
SkyNRG	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Smit & Zoon	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610

Snackbar van de Toekomst	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
SocialGenomics	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Soil Heroes	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Stedin Groep	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Steenbreek	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Stichting Bloeiend Boerenland	maatschappelijke organisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/stichting-bloeiend-boerenland
Stichting Groene Grensverleggers	maatschappelijke organisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/groene-grensverleggers
Stichting platform Stop invasieve exoten	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Stichting Probos	maatschappelijke organisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/stichting-probos
Stichting Terra Fenomena	maatschappelijke organisatie	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Stichting Veluwefonds	private sector	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/veluwefonds
SUPZero	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Sustainabillity Strategy Explorer	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Sustainalize	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Swiss Re International SE, Nederlandse vestiging	private sector	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
TAUW Group B.V.	private sector	DB, mvo nl (pledge)	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/tauw
TenneT TSO	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
The Dutch Caribbean Nature Alliance	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
The Future Community Foundation	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
The New Fork	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
The Terrace	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610

TheRockGroup	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Tradelab	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Triodos Bank	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
Triple Jump	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
TSTUIJ.NL	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
UFF African Agri Investments	private sector	FfB	https://www.financeforbiodiversity.org/signatories/
Unie van Waterschappen	Lokale overheid	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/unie-van-waterschappen
Unilever	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
United Economy	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Utrecht Universiteit	Kennisorganisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/universiteit-utrecht
Van der Lande	private sector	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Van Nieuwpoort Bouwgrondstoffen BV	private sector	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Van Zuidam Advies	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Vereniging IVN	maatschappelijke organisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/ivn-natuureducatie
Vogelbescherming	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Voskamp Groep	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Waddenvereniging	maatschappelijke organisatie	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
Wageningen Universiteit & Research	Kennisorganisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/wur
Waterschap De Dommel	Lokale overheid	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/waterschap-de-dommel
Waterschap Limburg	Lokale overheid	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/waterschap-limburg
Waterschap Rivierenland	Lokale overheid	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/waterschap-rivierenland
Wellantcollege	Kennisorganisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/wellantcollege
Wij.land	maatschappelijke organisatie	DB, iucn nl	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/wij-land
Wilder Land	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Witteveen Advies	private sector	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf

Witteveen+Bos	private sector	iucn nl	https://www.iucn.nl/app/uploads/2021/08/Overzicht-pledges-Nederlandse-Actieagenda-voor-Biodiversiteit_2.pdf
WNF	maatschappelijke organisatie	DB	https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/partner/wnf
WorldStartup	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Xcentric Hotels BV	private sector	mvo nl (call to action)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610
Yoghurt Barn	private sector	mvo nl (pledge)	https://www.natuurlijkkapitaal.nl/artikel/op-de-nederlandse-agenda-biodiversiteit/7610

COLOFON

De Nederlandse actieagenda voor biodiversiteit: toezeggingen van niet-statelijke actoren aan de 2030 CBD-doelen

© IUCN Nederlands Comité (IUCN NL)

Amsterdam, augustus 2021

Auteurs

Maxime Eiselin, Carl Königel en Henk Simons (IUCN NL), Judy Koppenjan (Deltaplan Biodiversiteitsherstel), Erwin van Overbeek en Sanne Swinkels (MVO Nederland)

Grafische vormgeving

Daphne van den Heuvel (IUCN NL)

Met dank aan

De DNB-werkgroep biodiversiteit voor hun bijdrage over de financiële sector en alle organisaties die een pledge hebben ingediend voor de actieagenda.

Citering

IUCN NL, Deltaplan Biodiversiteitherstel, MVO Nederland. 2021. De Nederlandse actieagenda voor biodiversiteit: toezeggingen van niet-statelijke actoren aan de 2030 CBD-doelen.